

розвиток і соціальну відповідальність.

У разі орієнтації на максимізацію продуктивності, завданням управлінської команди буде спрямувати персонал на досягнення ефекту масштабу, великого сегменту ринку, за рахунок високого обсягу продажів. Якщо підприємство вирішило зосередитись на підвищенні ефективності своєї діяльності, зусилля повинні бути спрямовані на отримання найкращих показників абсолютно всіх видів прибутковості, максимізацію ринкової капіталізації підприємства. Третій вектор спрямовує діяльність компанії на досягнення збалансованого розвитку та дотримання соціальної відповідальності перед суспільством.

[1] Храпкіна В.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2020. №51. С. 245-248.

[2] Уткіна Ю.М., Остапук Б.Я. Інноваційний розвиток у механізмі забезпечення глобальної конкурентоспроможності підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. №61. С. 167-173

[3] Дикань В.Л., Боровик Ю.Т., Полякова О.М., Уткіна Ю.М. Забезпечення конкурентоспроможності підприємств залізничного транспорту: навч. посіб. для студ. економ. спец. Харків: УкрДАЗТ, 2011. 387 с.

[4] Мельник К., Пташник С. Теоретичні засади конкурентоспроможності та її роль у розвитку підприємницької діяльності. *Agricultural and Resource Economics*. 2018. №4(2). С. 97-114.

[5] Tidd J., Bessant J.R. *Managing Innovation: Integration Technological, Market and Organizational Change*. Hoboken: Wiley, 2018. 608 p.

УДК 338.23

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF WAR

канд. екон. наук О.Ю. Чередниченко¹, канд. екон. наук К.В. Соляник²,
¹*Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (м. Харків)*
²*Міністерство інфраструктури України (м. Київ)*

PhD (Econ.) O.Y. Cherednychenko¹, PhD (Econ.) K.V. Solyannik²
¹*Yaroslav Mudryi National Law University (Kharkiv),*
²*Ministry of Infrastructure of Ukraine (Kyiv),*

Економіка України протягом всього періоду незалежності перебувала у стані перманентної соціально-економічної кризи, що негативним чином позначатися на рівні та якості життя населення.

Військові дії суттєвим чином загострили цю проблему. До військових загроз додалися загрози і виклики економічного характеру: втрата контролю над ключовими для економіки України об'єктами промисловості, масове знищення або пошкодження об'єктів енергетики та інфраструктури, виведення з обороту сільськогосподарських земель, обмеження експорту через блокування азовських і чорноморських портів, зростання корупції, «втеча» капіталів, зниження рівня інвестицій, суттєве збільшення бюджетних видатків на безпеку і оборону, а також соціальну підтримку біженців [1].

Сучасний стан економічного розвитку країни потребує впровадження ефективної державної політики та поступового забезпечення її власної економічної безпеки. Державна політика в галузі економічної безпеки повинна мати два взаємопов'язаних напрями – напрями розвитку і безпеки. Вона має стати основою як переходу української армії з оборонної до наступної стратегії, так і якнайбільш повного забезпечення поточних потреб населення країни та швидкої відбудови України у повоєнний період. Підтримка міжнародного співробітництва, міжнародних партнерів є важливим джерелом розвитку країни, проте досягнення економічної безпеки власними силами має стати запорукою збереження економічної та територіальної національної незалежності України сьогодні та в майбутньому [2].

На забезпечення економічної безпеки країни впливають як зовнішні так і внутрішні чинники. Складні геополітичні та геоекономічні загрозами і викликами, які постали перед Україною з вторгненням країни-агресора, призвели до зниження обсягів зовнішньої торгівлі та інвестицій, погіршення умов доступу до ринків праці, зниження рівня споживчого попиту, зростання інфляції та девальвацію гривні, зниження туристичного потоку, збільшення боргового навантаження тощо.

Внутрішніми чинниками, які негативно впливають на економічну безпеку країни є [1]:

1. Корупція та незавершеність реформи судової системи та правоохоронних органах.
2. Низький рівень конкурентоспроможності економіки.
3. Дефіцит бюджету та високий рівень державного боргу.
4. Низький рівень життя населення та високий рівень бідності.

В умовах сьогоднішнього забезпечення економічної безпеки України є одним з пріоритетів державної політики. Однак, недоліки законодавчого регулювання в цій сфері перешкоджають належним чином захищати національні інтереси країни. До таких недоліків можна віднести наступні:

– недостатня координація між різними органами державної влади у питаннях економічної безпеки. Чинне законодавство не передбачає ефективних механізмів координації дій між різними органами влади, що

створює певні труднощі у вирішенні економічних проблем [1,3];

– недостатня ефективність заходів у боротьбі зі злочинністю в економічній сфері;

– недостатня ефективність засобів контролю за вивезенням капіталу та грошовими потоками, що пов'язані зі злочинною діяльністю [1,4];

– відсутність ефективних механізмів реалізації державної політики щодо створення сприятливих умов для повернення релокованих за кордон підприємств та повернення працездатного населення (особливо науковців та працівників ІТ сфери) [1,5]

У повоєнний період перед українським урядом постане проблема оновлення Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року. Крім усунення недоліків сучасної державної політики слід виділити такі напрями забезпечення економічної безпеки країни [2].

Першим та основним напрямом досягнення безпечного стану існування України вже назавжди виступає нагромадження воєнного потенціалу країни, в основу якого має бути покладено передові та інноваційні зразки техніки й технологій. Основна увага при цьому має бути приділеною створенню та забезпеченню всієї території країни дієвими засобами протиповітряної оборони.

Другим дієвим напрямом має стати всебічний масштабний розвиток зеленої енергетики, для чого також слід на державному рівні створювати сприятливі умови та безпекові гарантії для інвесторів. Економічна безпека будь-якої країни значною мірою визначається її енергетичною безпекою. Для України сьогодні ця безпекова складова є надважливою.

Воєнні дії та окупація частини території країни призвели до суттєвих втрат у виробничому та ресурсному потенціалах України, проте нагромадження промислового потенціалу на даний момент має реалізовуватися через нарощування потенціалу та прибутковості малого та середнього бізнесу. Це в свою чергу потребує впровадження безкоштовного навчання населення інформаційним технологіям, що дозволить реалізовувати на практиці стартапи малого бізнесу і тим самим забезпечити можливості для поступового відновлення економіки країни. Крім того, державна політика повинна бути направлена на підтримку розвитку малого та середнього бізнесу.

[1] Єфремова К.В., Пасат М.О., Чижов Д.А. Проблеми забезпечення економічної безпеки України та шляхи їх вирішення URL: http://www.lsej.org.ua/4_2023/5.pdf

[2] Васильконова Е. О. Напрями забезпечення економічної безпеки України в умовах війни URL: <https://ndipzir.org.ua/ekonomichna-bezpeka-mizhnarodnij-i-naczionalnij-riven>

[3] Воєнна доктрина України (Стратегія воєнної безпеки України): проєкт. URL: https://www.mil.gov.ua/content/public_discussion/proj_vdu.pdf (дата звернення: 28.03.2023).

[4] Тищук Т. А., Іванов О. В. Шляхи протидії прихованому впливу капіталу з України: аналітична доповідь. Київ: НІСД, 2012. 88 с.

[5] Єфремова К. В. Детермінанти впливу на економічний суверенітет у воєнний та повоєнний час. Право та інновації. 2022. № 4 (40). С. 7–12. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2022-4\(40\)-1](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2022-4(40)-1)